

Bæredygtig sikkerhedspolitik – en nødvendig omtanke

Af Susanne Possing

Talsperson, NEJ til Oprustning – JA til Bæredygtig Sikkerhedspolitik

Medlem af OMTÆNKE-tanken

I Omtænke-tanken stillede vi os selv spørgsmålet: Hvad sker der, hvis vi overser klimaet, den globale ulighed og alle dem der flygter? Vi kunne se at disse fænomener er forbundne, og at de truer vores alle sammen's sikkerhed – på en lige så grundlæggende måde som de nukleare stormagter gør – nemlig med udslettelse af livet på jorden, med kaos og en overlevelseskamp ingen kan holde ud at se for sig.

Krigen i Ukraine er startet i en tid, hvor hele verden, også Europa og Rusland, Kina og USA er truet af en alvorlig klimakrise – en krise, der forstærker allerede eksisterende konflikter om territorier og om naturressourcer. Alligevel er det som om 'Sikkerhed' består i for en tid at afbøde krigens ulykker, og især i at vinde den globale stormagtsrivalisering. ”Vi skal kæmpe for vores frihed”, som det hedder. Men den form for sikkerhed kan IKKE sikre verdens befolkninger en tryk og fredelig fremtid.

Klimakrisen er ikke fremtid. Folk dør af den og flygter fra den her og nu, og det vil kun blive værre. Og truslen forværres af, at uligheden i verden vokser. Siden 2020 har den rigeste ene procent af verdens befolkning indkasseret næsten 2/3 af al ny velstand. Hvor det i 2021 var 287 millioner, er det i dag 349 millioner mennesker, der hver dag mangler mad og vand. De fattige har ikke noget at stå imod med. Og når de må flygte, fordi de ikke længere kan leve hvor generationer før dem levede, har de ingen steder at tage hen. Klimaflygtninge accepteres ikke som flygtninge med ret til asyl. 80 % af dem er kvinder.

Vi troede, vi kunne tæmme naturen, men den slår igen, og vores forsøg på at kontrollere den fører til at de ressourcer, der er en forudsætning for kommende generationer, svækkes eller ødelægges. Det er selve grundlaget for vores liv, der står på spil.

Klima- og biodiversitetskrisen er udløst af den rige del af verden, det er vores måde at producere og forbruge og leve på der udleder CO2 og andre drivhusgasser. Vi er begyndt at mærke det selv, men det er først og fremmest det globale syd der er ramt. Pakistan, men også Sydsudan, Yemen, det Afrikanske Horn, Malawi – ALLE steder: For lange tørkeperioder, der veksler med alt for voldsomme og uforudsigelige regnperioder. Mens vi sidder her, dør tusindvis af børn og voksne af sult og sygdomme der er forbundet med klimaforandringer. Og regeringerne lader ikke til at tage det rigtig alvorligt. Heller ikke de vestlige.

Verden har i dag henved 100 millioner flygtninge. Mere end halvdelen af dem er kvinder. De flygter af alle mulige grunde, krig, fordrivelse, politisk repression. Ifølge Care skete

det i 2020 knap 10 millioner gange, at et menneske måtte flygte på grund af krig og konflikt. Det samme skete 30 millioner gange på grund af klimaforandringer og ekstremt vejr. De tal vil ikke blive mindre fremover.

EU gør det, USA gør det, den danske regering gør det – også regeringens seneste sikkerhedspolitiske analyse betragter klimaflygtningene, ikke som mennesker hvis skæbne kalder på omsorg og forebyggelse, men først og fremmest som en trussel mod vores egen sikkerhed. Ingen synes at se at klimakrisen og menneskeflugten hænger sammen – i stedet bygger man hegn og pushback.

Alle taler om Ukraine og flere våben til at stoppe Putin. Men få taler om den klimagæld Vesten stadig ikke har betalt til dem, der lever med følgerne af vores udledninger. Det er en del af Paris-aftalen fra 2015, at det internationale samfund skal levere 100 milliarder dollars årligt i klimafinansiering til fattigere dele af verden – fra 2020. Danmarks andel er 5 milliarder kroner årligt. Men reelt giver vi omkring 100 millioner kroner årligt i nye midler. Det varer til 2% af det, vi har lovet. To procent.

På COP 27 for nylig i Egypten var det højeste man kunne enes om at etablere en såkaldt Tab & Ødelæggelser-fond. Slagsmålene om hvem og hvor meget de rige lande skal kompensere udviklingslandene kan nu fortsætte dér i flere år. Alt imens muligheden for at dyrke jorden fortsætter med at blive ødelagt for millioner af bønder i Sydsudan og på det Afrikanske Horn – under de vildeste oversvømmelser i mange år. De mennesker dør lige nu af sult og malaria. Deres krise kan spores tilbage til den rige verdens overforbrug, den uhæmmede vækst og vores rov på naturressourcerne.

Den stigende globale ulighed handler ikke kun om fattigdom i en verden af voksende velstand, men også om at befolkningerne i store dele af verden har få eller ingen demokratiske muligheder for at indvirke på deres egne livsbetingelser. Alt dette er programmeret til at skabe nye konflikter og sikkerhedsproblemer. Og det ikke kun i det globale syd, men også i nord. Vi ser det: opstande mod stigende priser, militære løsninger frem for klimatilpasning og sikring af energi- og fødevarerikkerhed, flygtningestrømme, terrorisme.

Det er derfor vi opfordrer til at man besinder sig, og derfor vi taler for at vi begynder at udvikle det vi kalder en *bæredygtig sikkerhedspolitik*. Hvor man tager udgangspunkt i *befolkningerne* og deres behov for sikker adgang til mad, vand og bæredygtig energi – fremfor alene i stormagtsrivalisering.

De her kriser skal ind og være kerneområder i sikkerhedspolitikken. Og de skal tildeles økonomiske midler og gives en politisk bevågenhed, som afspejler forholdene.

Vi ser gerne, at der gennemføres en fordomsfri analyse af Danmarks sikkerhedssituation på *alle* de her områder. Og at dette kommer til at foregå i et samarbejde med interesserede borgere, uafhængige forskere og civilsamfundsorganisationer. Analysen må omfatte både traditionel territorial sikkerhed, nye trusselstyper som cyber-angreb på infrastrukturen OG de langt bredere trusler også mod det danske samfund som jeg har talt om her. Først på dén baggrund kan der med fornuft fastlægges en finansieringsplan – og vel at mærke én der ikke kun omfatter midler til militæret.

Vi kan kun få en bæredygtig fremtid, hvis vi gennemfører en omstilling af hele den måde, vi producerer og forbruger på. I dag ved alle, at det er den helt store og nødvendige opgave.

Når sikkerhedspolitik på den måde handler om *alle* aspekterne af vores sikkerhed, bliver det indlysende, hvorfor 18 milliarder ekstra frem til 2030 kan bruges langt bedre på dém, end bare på det, der hører under Forsvarsministeriet.

På COP 15 i 2009 var Danmark med til at garantere landene i syd 100 milliarder dollars ekstra årligt til klimaindsatser. Det løfte er aldrig blevet indfriet, selv om det var beskedent, når man sammenligner med prisen for indsatserne for Ukraine. På den baggrund er det ikke urimeligt at Danmark skruer op for midlerne til klimatilpasning i syd.

Heller ikke, at vi som land for alvor sætter ind for at forebygge yderligere klimakatastrofer. Et flertal af Folketingets partier vedtog i 2019 en Klimalov. Hvor meget af den er blevet omsat til faktisk nedbringelse af Danmarks CO₂-udledninger? I følge Klimarådets seneste rapport er der – og jeg citerer – ”ikke tilstrækkelig sikkerhed for at regeringens plan går i opfyldelse.”

Her til sidst: I Danmark kan vi give langt mere bistand til langsigtet udvikling som vil være med til at mindske fattigdom og ulighed. Hvordan vi i 2023 kan være bekendt at tage 95% af midlerne til klimabistand fra den i forvejen ikke høje udviklingsbistand, er et af de misforhold som vi – trods intens og kollektiv omtanke i Omtænke-tanken – ikke har formået at forstå.

Med den her lille pamflet <https://nejtiloprustning.dk/wp-content/uploads/2023/03/pamflet-Baeredygtig-Sikkerhedspolitik-NtO-020323.pdf> åbner vi for en bred debat af, hvad sikkerhed er og kan være. Vi må have en seriøs diskussion af *alle* de aktuelle trusler. Vi er allerede i gang i små og større byer rundt om i landet – og jeg skulle hilse og sige at forslagene er mange derude.

Vi er klar over at det ikke er nemt. Men vi har nogle ideer og selvfølgelig ikke alle løsningerne. Men vi beder om lydhørhed og håber på at debatten kan føre til OM-tænkning og virkelig forandring.